

THE BART Furioso II-103 Hóbort (Bogár kancacsalád)
(Fotó: Haga Zsuzsanna)

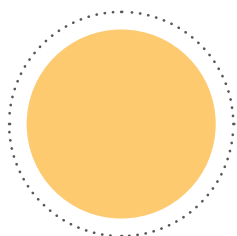

ÍRTA CSÍKVÁRI MÓNIKA

Tovább az úton!

TRADÍCIÓ, MEGBÍZHATÓSÁG, MINŐSÉG:

FURIOSO-NORTH STAR

” *Tenyész cél: Az eredeti mezőhegyesi tenyésztési elvek figyelembevételével a modern kor követelményeinek megfelelő ... fajta tenyésztése. Kiemelten fontos a hagyományos származási értékek, vonalak, családok és a más fajtáktól megkülönböztethető fajtajelleg rekonstruálása.*” (Részlet az Egyesület Tenyésztési Programjából.)

A két világháború és az azt követő időszak egyaránt nagy veszteségeket okozott a mezőhegyesi félvérnek, melyet ma furioso-north starnak hívunk. A fajta többszörösen szétszóródott, megsemmisült, majd a köztenyésztésből részlegesen újraépített tenyészállománya a nyolcvanas években néhány termelőszövetkezet és állami gazdaság ménesében, törzstenyésztésben kapott lehetőséget a regenerálódásra. Sajnálatos, hogy használati érték szempontjából legjobb egyedei több alkalommal is átkeresztelésre

kerültek a nyugatról folyamatosan érkező, egyoldalúan teljesítményre szelektált fajták ménjeivel. Mindez azt eredményezte, hogy a történelmi kancacsaládok – kevés kivételtől eltekintve – elvesztek a fajta számára.

A Lajos bajor herceg által Magyarországnak adományozott, ötven lóval álló tenyészállomány jelentősége abban rejlett, hogy a mezőhegyesi tenyésztéstechnikát alkalmazó, ma már közel 200 éves múltra visszatekintő valamikori Sárvári Ménes leszármazottjaiból

tevédött össze. 1945-ben a közelgő front elől Magyarországról a leutstetteni birtokára menekítette a herceg a ménest, majd a következő évtizedekben néhány telivér méntől eltekintve csak saját tenyésztésű ménekkel fedeztette a kancákat. Így a magyarországi furiosókhoz képest elkülönült genetikát hordozó állomány nem esett áldozatul semmilyen fajtakeresztezéseknek, és a beltenyésztettséget is sikerült alacsony szinten tartani. A ménes 1982. évi, Pusztaberényben való elhelyezésétől az 1999-es újabb

VISSZA A GYÖKEREKHEZ: 66 Furioso X-59 „Jászol”, húszéves tenyészkanca a sárvári vár udvarán a ménés alapításának 200 éves évfordulóján (Fotó: Csíkvári Mónika)

▲ **67 BŰVÖLŐ** Furioso-55 „Pohár” | Szül.: 1993. Hubertus Bt., Pusztaberény (Fotó: Csíkvári Mónika)

tulajdonosváltásig rendszeresen kerültek felvásárlásra fedezőménnek az állományból. (Napjainkig összesen 44 db, „sárvári” kanca után született tenyészmén fedezett a fajtában.) A következő tíz évet Bugacon töltötte a tenyészet, ahol a kezdeti lendület után a tenyésztési mutatók visszaestek, a szaporulat jó része elveszett a fajta számára, és sajnálatos módon a két kancacsalád néhány ága szintén veszteségeket szenvedett.

A Furioso-North Star Lótenyésztő Országos Egyesület törzskönyvi nyilvántartásában mintegy ötven olyan kanca szerepel, amely visszavezethető a sárvári alapítókra (Bogár – 1930, Heléna – 1928). Ezek döntő többsége jelenleg a Korona Ménésben található, amely 2009-től vette át az

állományt. Az elsődleges cél az elkallódott kancaágak regenerálása, amely mind a hazai, mind a Leutstettenben maradt vonalokból sikeresen meg is történt. 2014-ben hosszú kihagyás után ismét tenyészmén-jelölt került ki az állományból, Furioso XLII-101 (3405 Szentés Furioso-2 (XLII tm) „Jonhson”–Bob herceg Furioso-35 Napvirág), mely a tavalyi évben tette le a ménvizsgát.

A jelenleg már mindkét kancaágon 22. generációnál tartó ménés remélhetőleg továbbra is megőrzi identitását, és tenyésztői munkájával hozzájárul a furioso-north star genetikai sokszínűségének megtartásához az eredeti származási értékek megőrzése mellett.

▲ **FURIOSO XXVIII-22** „Pikáns” | Szül.: 2004 Farmer Kft., Bugac (Fotó: Csíkvári Mónika)

6. **PEZSGÓ** (Heléna kancacsalád) | Szül.: 1973. Leutstetten, Németország (Fotó: Csíkvári Mónika)

▲ **THE BART** Furioso II-103 „Pergő” | Szül.: 2011 Korona Ménés, Pálfa (Fotó: Berta Péter)